

امتیازدهی اعتباری؛

افزایش اطمینان - کاهش ریسک

امتیاز اعتباری، بیان عددی اهلیت اعتباری و تمایل بازپرداخت اقساط تسهیلات اعتباری دریافتی توسط مشتری بانک می‌باشد که با استفاده از سابقه گذشته رفتار اعتباری مشتری به تعیین رفتار احتمالی او در آینده می‌پردازد. این امتیاز نشان می‌دهد که وضعیت ریسک اعتباری مشتری به چه نحوی است و بر اساس آن بانک می‌تواند تصمیم مناسب را در خصوص اعطا و یا عدم اعطای تسهیلات اتخاذ نماید. از آنجایی که سامانه اعتبارسنجی حاوی اطلاعات اعتباری مشتری در نظام بانکی است به عنوان تغذیه‌کننده جامع اطلاعات مورد نیاز جهت دستیابی به امتیاز اعتباری مشتریان به شمار می‌رود. اطلاعاتی همچون تعداد قراردادهای جاری، وضعیت وثایق، نحوه بازپرداخت اقساط در گذشته، درخواست‌های ارائه شده، وضعیت و سوابق منفی شخص و قرارداد، تعهدات غیرمستقیم مشتری در نظام بانکی و اطلاعات دیگری از این دست موجب انعکاس مناسب امتیاز اعتباری مشتریان می‌شود. از سوی دیگر با فعالیت بالای مشتریان در نظام بانکی، حجم گزارش‌های اعتباری مشتریان بالا رفته و گهگاه به ۲۰ صفحه بالغ می‌شود. در این زمان، استفاده از امتیازهای اعتباری کمک قابل توجهی در اتخاذ تصمیمات درست و به‌موقع می‌نماید.

سامانه اعتبارسنجی

دقت تصمیمات اعتباری را افزایش می‌دهد

دغدغه اصلی بانک‌ها، ارزیابی‌های دقیق و اعطای تسهیلات به نحوی می‌باشد که احتمال بازپرداخت آن از جانب مشتری بالا باشد. از همین‌رو از سازوکارهای مختلف ارزیابی و تضمین بازپرداخت اقساط استفاده می‌نمایند تا ریسک عدم بازپرداخت تسهیلات از جانب مشتریان را به حداقل برسانند. یکی از ابزارهای که بانک‌ها در این راستا مورد استفاده قرار می‌دهند، دریافت وثایق سنگین می‌باشد و از همین‌رو اینگونه تسهیلات‌دهی را در دنیا با نام تکنولوژی اعطای تسهیلات مبتنی بر وثیقه نام‌گذاری نموده‌اند. شاید اگر هم‌اکنون سوال فوق را در خصوص دریافت تسهیلات بدون وثیقه مطرح کنیم با این پاسخ مواجه شویم که با وجود دریافت وثیقه‌های کلان، هنوز با میزان بالایی از مطالبات معوق مواجه‌ایم چه برسد به اینکه وثیقه‌ای دریافت نشود. این موضوع به این معناست که دریافت وثیقه به عنوان رکنی اصلی در اعطای تسهیلات و پوشش ریسک عدم بازپرداخت بانک‌ها مطرح می‌باشد. معضل تأمین وثیقه مورد نیاز برای اشخاصی که نیازمند دریافت تسهیلات برای زندگی یا کسب و کار خود می‌باشند و همچنین هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم بانک‌ها در زمینه کنترل و نقدنمودن وثایق در دنیا باعث شد تا بدنبال تغییر شیوه‌های تسهیلات‌دهی و معرفی شیوه‌ای غیرمبتنی بر وثیقه باشند. با ظهور سامانه‌های اعتبارسنجی، تکنولوژی تسهیلات‌دهی مبتنی بر اطلاعات سامانه اعتبارسنجی و امتیاز اعتباری مطرح و موجب کم‌رنگ شدن نقش وثیقه در اعطای تسهیلات شد. به این معنا که با در اختیار داشتن اطلاعات کامل و جامعی از تاریخچه و رفتار اعتباری مشتری در حوزه‌های اعتباری و تصمیم‌گیری اعطای تسهیلات بر اساس آن می‌توان زمینه‌ای را فراهم نمود تا از یکسو مشتری، خوش‌حسابی در بازپرداخت اقساط تسهیلات خود را به عنوان یک دارایی معنوی برای خود تلقی نموده و آن را برای دریافت تسهیلات اعتباری آتی خود الزامی بداند و از سوی دیگر بانک‌ها نیز با توجه به شناسایی مشتریان خوش‌حساب می‌توانند نسبت به توسعه اعطای تسهیلات اعتباری با شرایط مناسب به ایشان اقدام نمایند. در این حالت خوش‌حسابی و رفتار اعتباری مناسب مشتری اصطلاحاً به نوعی وثیقه شهری تبدیل می‌شود که جایگزین وثیقه ملکی یا دارایی در اعطای تسهیلات می‌گردد. از این‌رو با گسترش بهره‌گیری از سامانه اعتبارسنجی در سطح نظام بانکی کشور می‌توان شاهد کم‌رنگ شدن نقش وثیقه در اعطای تسهیلات و تسریع و تسهیل اعطای تسهیلات به متقاضیان بود.

سامانه اعتبارسنجی،

مکمل سیستم‌های رتبه‌بندی داخلی بانک‌ها

گزارش‌ها و اطلاعات موجود در سامانه اعتبارسنجی به عنوان مکمل سیستم‌های رتبه‌بندی داخلی به شمار می‌روند و تصور این موضوع که استفاده از گزارش‌های اعتباری سامانه اعتبارسنجی جایگزین سیستم‌های رتبه‌بندی داخلی شود محلی از اعراب ندارد. کمیته بال به بانک‌ها توصیه نموده که از هر دوی سامانه اعتبارسنجی و سیستم رتبه‌بندی داخلی به منظور شناخت مناسب از مشتری استفاده گردد. از سوی دیگر سامانه اعتبارسنجی عمدتاً به بررسی تمایل بازپرداخت و رفتار اعتباری مشتری پرداخته و سیستم‌های رتبه‌بندی داخلی بانک‌ها توانایی بازپرداخت مشتریان را مورد توجه قرار می‌دهند و بهره‌گیری از هر دوی این سیستم‌ها موجب دستیابی به شناختی کامل از مشتری و در نتیجه دستیابی به تصمیمی صحیح در اعطای تسهیلات به مشتری می‌گردد.

گزارش‌های اعتبارسنجی،

تصمیم‌ساز و نه تصمیم‌گیر

شاید اولین سوالی که در ابتدا به ذهن افراد خطور کند این است که آیا گزارش‌های اعتباری سامانه اعتبارسنجی نقش تصمیم‌گیر را در فرآیند اعطای تسهیلات اعتباری ایفا می‌نمایند و یا اینکه حالت دیگری متصور است.

پاسخ این سوال را می‌توان به این نحو مطرح نمود که تصمیم‌گیری به عنوان یکی از وظایف اصلی و لاینفک مدیران و متصدیان اعطای تسهیلات محسوب می‌شود که به هیچ وجه قابل حذف نمی‌باشد ولی از آنجایی که دستیابی به اطلاعات یکی از پیش‌نیازهای مهم تصمیم‌گیری به شمار می‌رود لذا سامانه

اعتبارسنجی به عنوان ابزاری در تهیه و ارائه اطلاعات مورد نیاز جهت تصمیم‌گیری مسئولین اعتباری بانک‌ها محسوب می‌شود.

به بیانی دیگر گزارش‌های اعتبارسنجی، نقش تصمیم‌ساز را برای مدیران اعتباری بانک‌ها ایفا می‌نمایند به این معنا که مدیران اعتباری می‌توانند با بهره‌گیری از گزارش‌های اعتباری سامانه اعتبارسنجی فرآیند اعطای تسهیلات را تسریع و تسهیل نمایند. به بیانی مختصر می‌توان بیان نمود که سامانه اعتبارسنجی به عنوان سیستم اطلاعاتی مدیریت برای سازمان‌های اعتباردهنده مطرح می‌باشد که با ارائه اطلاعات طبقه‌بندی و پردازش شده، ایشان را در اتخاذ تصمیمات صحیح و دقیق یاری می‌نماید.